

## บทที่ 2

### เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”

ผู้ศึกษาได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและที่เป็นความคิดเห็นจากวรรณกรรมและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษา และอภิปรายผลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ การสร้างแบบสอบถาม และการเสนอแนะ

**วรรณกรรมหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องในบทนี้ครอบคลุม 7 หัวข้อ ดังต่อไปนี้**

1. บทบาทอำนาจหน้าที่และขั้นตอนในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. บทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีท้องถิ่น
3. ฐานภาษีและอัตราภาษีท้องถิ่น
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์

#### **1. บทบาทอำนาจหน้าที่และขั้นตอนในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันและจึงจำเป็นต้องกระจายการพัฒนาและความเจริญไปสู่ท้องถิ่นให้ทั่วถึงจะควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆได้ ทั้งนี้ตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนการกระจายอำนาจความเจริญและการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้เป็นการพัฒนาประเทศที่ทั่วถึงอย่างแท้จริง นโยบายที่กระจายอำนาจและการกระจาย

ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นต่างๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความอยู่ดีกินดีให้แก่ประชาชน จึงจัดตั้งองค์กรใหม่ขึ้นมาตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 (กรมการปกครอง : 2522)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 และมีบทแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรประชาชนในระดับตำบลอย่างมาก โดยได้ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวได้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนี้เป็นผลผลิตหนึ่งของกระแสของสังคมที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นมิติหนึ่งของความพยายามในการปฏิรูปการเมืองโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท องค์การบริหารส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีส่วนสำคัญยิ่งในการทำให้ประชาชนในชนบทได้มีโอกาสในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ต้องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นมากขึ้น (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในระดับท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยได้มีโอกาสรับรู้ปัญหาหรือเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการสนองความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองหรือที่เรียกว่าการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย การจัดเก็บรายได้ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จะต้องมิกฎหมายให้อำนาจไว้ ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ขององค์การปกครอง

ส่วนท้องถิ่นแต่รายได้ที่กฎหมายให้อำนาจท้องถิ่นจัดเก็บเองที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และค่าธรรมเนียมค่าใบอนุญาตตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด การปกครองท้องถิ่นนั้นจำเป็นจะต้องมีการกระจายอำนาจทางการคลังควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้หน่วย การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ที่จะนำไปพัฒนาความเจริญในท้องถิ่นของตนท้องถิ่นจึงมีความ จำเป็นเพราะรายได้ที่เพียงพอจะนำไปใช้จ่ายในการดำเนินภาระหน้าที่ที่เป็นการจัดการบริการ สาธารณะให้กับประชาชนดังนั้นจะเป็นได้ว่างบประมาณมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อความ เจริญก้าวหน้าหรือความสำเร็จของหน่วยงานใดๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนเนื่องจากงบประมาณจะบอกวัตถุประสงค์เป้าหมาย การนำผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้หน่วยงานในอนาคต และบอกวิธีจะนำไปสู่เป้าหมายนั้นๆ ให้นักบริหารมองเห็นภาพหน่วยงานในอนาคตว่าจะเป็นเช่น ไร

#### 1.1 กระบวนการปฏิบัติในการจัดเก็บภาษี

การจัดเก็บภาษีอากรของท้องถิ่น ตามหลักการของ พ.ร.บ. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 พ.ร.บ. ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 และ พ.ร.บ. ภาษีป้าย พ.ศ.2510 ได้กำหนด ขั้นตอนวิธีการในการปฏิบัติไว้คล้ายคลึงกันซึ่งสามารถสรุปกระบวนการจัดเก็บภาษีของ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามลักษณะของกิจกรรมได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

##### 1.1.1 ขั้นตอนเตรียมการก่อนการจัดเก็บภาษี

- ตรวจสอบและคัดลอกรายชื่อผู้ที่อยู่ในเกณฑ์เสียภาษี
- สำรวจและจัดเตรียมแบบพิมพ์ต่างๆ
- ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและวิธีการเสียภาษี
- จัดทำหนังสือแจ้งให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบเพื่อยื่นแบบแสดงรายการ ทรัพย์สิน และออกหนังสือเวียนแจ้งให้ผู้เสียภาษีทราบล่วงหน้า

##### 1.1.2 ขั้นตอนดำเนินการจัดเก็บภาษี

- รับแบบแสดงรายการทรัพย์สินและตรวจสอบความถูกต้อง
- การประเมินภาษีและมีหนังสือแจ้งผลการประเมิน
- รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม

### 1.1.3 ขั้นตอนประเมินผลและเร่งรัดการจัดเก็บภาษี

(1) กรณีไม่ยื่นแบบรายการแสดงทรัพย์สินภายในกำหนดเวลา

- เมื่อใกล้จะสิ้นสุดเวลาที่ประกาศกำหนดให้ยื่นแบบ ให้มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ที่ยังไม่ยื่นแบบ
- แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง (อำเภอ) เพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ไม่ยื่นแบบ
- รับชำระภาษี
- ประสานกับอำเภอขอทราบผลคดีเป็นระยะๆ

(2) ยื่นแบบแสดงรายการแล้วแต่ไม่ยอมชำระภาษี

- มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ไม่ชำระภาษี ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3
- รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม

### 1.2 ขั้นตอนและหลักฐานในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

เทศบาลเมืองกาญจนบุรี ได้ประกาศกำหนดระยะเวลาชำระภาษี 4 ประเภท คือ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ใบอนุญาต

(1) ภาษีบำรุงท้องที่ กำหนดยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีบำรุงท้องที่

#### 1.1 ขั้นตอนการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (กรณีชำระตามปกติ)

1.1.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ

- ใบเสร็จรับเงินของปีที่ผ่านมา

1.1.2 ขั้นตอนการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (กรณีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของที่ดิน)

- ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ออกใบเสร็จรับเงิน

#### 1.2 ขั้นตอนการให้บริการ

1.2.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ

- ใบเสร็จรับเงินของปีที่ผ่านมา
- เอกสารสิทธิ์ที่ดิน
- บัตรประจำตัวประชาชน

### 1.2.2 ขั้นตอนการให้บริการ

- ยื่นคำร้อง
- ตรวจสอบเอกสาร
- ออกใบเสร็จรับเงิน

## 1.3 ขั้นตอนการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (กรณีมีการประเมินใหม่)

### 1.3.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ

- สำเนาทะเบียนบ้าน
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- สำเนาเอกสารสิทธิ์
- สำเนาหนังสือการเปลี่ยนแปลงเจ้าของที่ดิน

### 1.3.2 หลักฐานที่ต้องนำไป

- สำเนาโฉนดที่ดิน นส.3 หรือ นส.3ก
- บัตรประจำตัวประชาชน
- ใบเสร็จรับเงินปีที่แล้ว (ถ้ามี)
- หนังสือมอบอำนาจ กรณีที่ให้ผู้อื่นมาทำการแทน

## (2) ภาษีโรงเรือนและที่ดินกำหนดยื่นแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน

### 1. ขั้นตอนการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (กรณีปกติ)

#### 1.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ

- สำเนาทะเบียนบ้าน
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- สำเนาทะเบียนพาณิชย์
- แผนที่ตั้งพอสังเขป
- หนังสือมอบอำนาจ (กรณีไม่สามารถมาติดต่อด้วยตนเองได้)

#### 1.2 ขั้นตอนการให้บริการ

- ยื่นแบบประเมินภาษี
- ตรวจสอบเอกสารเพื่อประเมินภาษี

- ออกใบเสร็จรับเงิน
2. ขั้นตอนการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (กรณีแจ้งใหม่)
- 2.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ
- สำเนาทะเบียนบ้าน
  - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
  - สำเนาทะเบียนพาณิชย์
  - แผนที่ตั้งพอสังเขป
  - หนังสือมอบอำนาจ (กรณีไม่สามารถมาติดต่อด้วยตนเองได้)
  - สำเนาเอกสารสิทธิ์ที่ดิน
- 2.2 ขั้นตอนการให้บริการ
- ยื่นแบบประเมินภาษี
  - ตรวจสอบเอกสาร
  - ออกใบรับพร้อมแจ้งนัดตรวจสอบ
  - ตรวจสอบโรงเรือนและที่ดิน
  - ออกใบแจ้งรายการประเมิน
  - ออกใบเสร็จรับเงิน
- 2.3 หลักฐานที่ต้องนำไป
- สำเนาโฉนดที่ดิน หรือ สัญญาซื้อขายโรงเรือน
  - บัตรประจำตัวประชาชน หรือ สำเนาทะเบียนบ้าน
  - หนังสือมอบอำนาจ (กรณีมีผู้อื่นมายื่นแบบ ภ.ร.ด. แทน)
  - ทะเบียนการค้า ทะเบียนพาณิชย์ ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ใบอนุญาตปลูกสร้างอาคาร ใบเสร็จ
  - รับเงินปีที่ผ่านมา ใบอนุญาตสะสมอาหาร ใบอนุญาตประกอบกิจการค้า หนังสือรับรองห้างหุ้นส่วน/บริษัท หรืองบดุล
- (3) ภาษีป้าย กำหนดยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย
1. ขั้นตอนการเสียภาษีป้าย ป้ายเดิม (กรณีปกติ)
- 1.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ

- ใบเสร็จรับเงินของปีที่ผ่านมา
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- ทะเบียนพาณิชย์ หรือหนังสือรับรองการจดทะเบียน
- แผนที่ตั้งพอส่งเช่า
- หนังสือมอบอำนาจ (กรณีไม่สามารถมาติดต่อด้วยตนเอง)

#### 1.2 ขั้นตอนการให้บริการ

- ยื่นแบบประเมินภาษี
- ตรวจสอบเอกสารเพื่อประเมินภาษี
- ออกใบเสร็จรับเงิน

### 2. ขั้นตอนการเสียภาษีป้าย ป้ายเดิม (กรณีเอกสารไม่ชัดเจนครบถ้วน)

#### 2.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ

- ขนาดป้าย

#### 2.2 ขั้นตอนการให้บริการ

- ยื่นแบบประเมินภาษี
- ตรวจสอบ
- ขอเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม ออกสำรวจตรวจสอบป้าย
- คำนวณค่าภาษี แจ้งให้ผู้ยื่นเสียภาษีทราบ
- ออกใบเสร็จรับเงิน

#### 2.3 ระยะเวลาดำเนินการ

- โดยประมาณ 1 วันทำการ

### 3. ขั้นตอนการเสียภาษีป้าย ป้ายใหม่

#### 3.1 เอกสารที่ต้องใช้ในการติดต่อ

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- สำเนาทะเบียนบ้าน
- ทะเบียนพาณิชย์ หรือหนังสือรับรองการจดทะเบียน
- แผนที่ตั้งพอส่งเช่า
- หนังสือมอบอำนาจ (กรณีไม่สามารถมาติดต่อด้วยตนเอง)

### 3.2 ขั้นตอนการให้บริการ

- ยื่นแบบประเมินภาษี
- ตรวจสอบ
- ขอเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม ออกสำรวจตรวจสอบป้าย
- คำนวณค่าภาษี แจ้งให้ผู้ยื่นเสียภาษีทราบ
- ออกใบเสร็จรับเงิน

### 3.3 เอกสารหลักฐานที่นำมาใช้ในการติดต่อ

1. สำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน
2. สำเนาหนังสือรับรองสำนักทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท
3. รายละเอียดเกี่ยวกับป้าย ทั้งลักษณะข้อความ ภาพขนาดรูปร่าง และรูปตัวของป้าย
4. สถานที่ติดตั้งหรือแสดงป้าย
5. หนังสือมอบอำนาจพร้อมติดอากร (สำนักงานเทศบาลตำบล)

#### (4) ภาษีป้ายใบอนุญาต กำหนดยื่นแบบแสดงรายการภาษีใบอนุญาต

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่างๆ จำแนกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

- 4.1 ใช้เป็นสถานที่แต่งผม
- 4.2 เป็นผู้รับจ้างแต่งผม
- 4.3 ใช้เป็นสถานที่ขาย ทำ ประกอบ ปรง สะสมอาหาร
- 4.4 ประกอบการค้าซึ่งเป็นที่น่ารังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น  
อู่ซ่อมรถ ปิมน้ำมัน โรงน้ำ
- 4.5 กิจการหอพัก อาคารชุดให้เช่า ห้องเช่า ห้องแบ่งให้เช่า

**ใบอนุญาตเดิม** กำหนดต่อใบอนุญาตและชำระค่าใบอนุญาต ภายในวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

**ใบอนุญาตใหม่** ผู้ประกอบการค้าต้องขออนุญาตและชำระค่าใบอนุญาตภายใน 15 วัน นับตั้งแต่เริ่มประกอบการค้าขึ้นใหม่

## 2. บทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีท้องถิ่น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับต้นปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้ ตามแนวทาง แบบอย่าง ขั้นตอน และวิธีการที่ชัดเจน ภายใต้การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบ และปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายสายงานนี้คัมถึงตำแหน่งต่างๆที่ปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ และรายได้อื่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับ การช่วยตรวจรับ และพิจารณาแบบแสดงรายการคำร้องหรือคำขอของผู้เสียภาษี และค่าทำเนียมรับชำระเงิน เขียนใบเสร็จรับเงิน และลงบัญชีจัดทำทะเบียนควบคุมการจัดเก็บรายได้ และรายการต่างๆเก็บรักษาเอกสารสารการเสียภาษี ค่าธรรมเนียม และรายได้อื่นๆติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษี การดำเนินคดีของผู้ค้างชำระภาษี ออกใบเรียก และหนังสือเชิญพบ ตรวจสอบและประเมินภาษีการเก็บรักษา นำส่งเงินเป็นต้น และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งบทบาทและหน้าที่ไว้ดังนี้

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ดังต่อไปนี้
  - 1.1 เป็นเจ้าหน้าที่ประเมินภาษี ได้แก่ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ให้ถูกต้องและเป็นธรรมมีหน้าที่ติดประกาศราคาที่ดินปานกลางจากผู้ว่าราชการจังหวัด
  - 1.2 ประกาศให้เจ้าของที่ดินมายื่นแสดงแบบรายการ (ภ.บ.ท.) รายที่ต้องชำระภาษีบำรุงท้องที่ ในส่วนภาษีโรงเรือนและที่ดินออกหนังสือแจ้งให้มาผู้มีหน้าที่ (ภ.ร.ด) รวมทั้งส่วนแบบ (ภ.ป.1) ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
  - 1.3 ประกาศการประเมินภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.1) แจ้งการประเมินภาษีโรงเรือน (ภ.ร.ด.8) และแจ้งการประเมินภาษีป้าย (ภ.ป.3)
  - 1.4 อำนวยความสะดวกให้บริการแก่ประชาชน
  - 1.5 ออกหนังสือแจ้งเตือนสำหรับผู้ที่ยังไม่มาชำระภาษี
  - 1.6 ควบคุมดูแลและติดตาม การเร่งรัดชำระภาษี
  - 1.7 ติดตามประเมินผลการจัดเก็บภาษี
2. หัวหน้าส่วนการคลัง มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี ดังต่อไปนี้
 

จัดเตรียมแบบพิมพ์ต่างๆ ใบเสร็จรับเงินให้พร้อมและเพียงพอ  
รับแบบประเมินรายการเสียภาษีต่างๆ และรับชำระภาษี

  - 2.1 ปรับปรุงทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4)

- 2.2 จัดทำทะเบียนคุมการเบิกใช้แบบพิมพ์และใบเสร็จต่างๆ
- 2.3 อำนวยความสะดวก และให้บริการในการจัดเก็บภาษี
- 2.4 สรุปจำนวนผู้ค้างชำระภาษีเสนอต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำหนังสือเตือนให้มาชำระภาษี
- 3. หัวหน้าส่วนโยธา มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีดังต่อไปนี้
  - 3.1 สำรวจตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขข้อมูลการเปลี่ยนแปลง เจ้าของที่ดิน (ผ.ท.1) ให้เป็นปัจจุบัน
  - 3.2 สำรวจกิจการในพื้นที่ที่ต้องขออนุญาต และค่าธรรมเนียม
  - 3.3 จัดทำทะเบียนคุมผู้ขออนุญาตก่อสร้าง
  - 3.4 ดูแลการก่อสร้าง คัดแปลงอาคาร สิ่งปลูกสร้างให้ถูกต้องตามกฎหมาย

เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ ระดับปฏิบัติงาน

หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก

ปฏิบัติงานในฐานะระดับต้นซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้ ตามแนวทาง แบบอย่าง ขั้นตอน และวิธีที่ชัดเจนภายใต้การกำกับและนำตรวจสอบ และปฏิบัติงานอื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านต่างๆดังนี้

ด้านการปฏิบัติการ

1. ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีการจัดเก็บภาษีที่ดินภาษีบำรุงท้องที่ภาษีป้ายค่าธรรมเนียมค่าเช่าค่าบริการและรายได้อื่นๆที่เกี่ยวข้องตา กฎหมาย ระเบียบ เพื่อให้จัดเก็บรายได้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
2. เฝ้าติดตามตรวจสอบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมภาษีที่ค้างชำระเพื่อให้สามารถจัดเก็บได้อย่างครบถ้วน
3. ตรวจสอบ รักษา นำส่งเงิน และออกใบเสร็จในการจัดเก็บรายได้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ คำสั่ง
4. รวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ และเก็บรักษาหลักฐานเพื่อเป็นข้อมูลและรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามกำหนดระยะเวลา

1. ให้คำแนะนำ ตอบปัญหา ชี้แจงเกี่ยวกับงานการจัดเก็บรายได้ แก่เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมา หน่วยงานราชการ เอกชน และประชาชนทั่วไป เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญแก่ผู้ที่สนใจ
2. ประสานงานในระดับกลุ่ม กับหน่วยงานราชการ เอกชน หรือประชาชนทั่วไปเพื่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือในงานการจัดเก็บรายได้ และแลกเปลี่ยนความรู้ความชำนาญที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของหน่วยงาน

## หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก

1. ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างาน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา โดยต้องกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ และความชำนาญงานในการจัดเก็บรายได้ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาพรพรณยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายหรือ
2. ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพและความชำนาญด้านการเงินและบัญชี ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาที่ค่อนข้างยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆดังนี้

#### ด้านการปฏิบัติการ

1. ควบคุม ตรวจสอบความถูกต้องของรายการที่แจ้งในการจัดเก็บภาษี และธรรมเนียมหรือรายได้ต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การจัดเก็บรายได้เป็นไปอย่างครบถ้วน และถูกต้อง
2. ดูแล ติดตาม และตรวจสอบ การเร่งรัด ติดตาม การจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม และรายได้ต่างๆที่ค้างชำระ เพื่อให้ดำเนินการถูกต้อง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถจัดเก็บได้อย่างครบถ้วน
3. ควบคุม ตรวจสอบ การเงิน เก็บรักษา นำส่งเงิน และส่งใบเสร็จในการจัดเก็บภาษีรายได้ เพื่อให้การดำเนินงานถูกต้อง และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ คำสั่ง
4. ควบคุม ดูแลการจัดเก็บข้อมูล สถิติ เอกสารใบสำคัญ และรายงานทางการ จัดเก็บรายได้ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการค้นหา ให้เป็นหลักฐานสำคัญในการอ้างอิง การดำเนินการทางการจัดเก็บรายได้
5. ดูแล ติดตาม การจัดทำทะเบียนควบคุมการจัดเก็บรายได้สถิติการจัดเก็บรายได้แต่ละประเภทรวมถึงเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบครัวมีความถูกต้องและสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วขึ้น
6. ศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ๆเกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม รายได้อื่นๆ ที่รับผิดชอบ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
7. ศึกษา วิเคราะห์ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับงานด้านการจัดเก็บภาษี ใบอนุญาต รายได้ต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา
8. จัดทำแผนงานโครงการประชาสัมพันธ์การชำระภาษี ใบอนุญาต และรายได้อื่นๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การจัดเก็บภาษีค่าธรรมเนียมและรายได้ต่างๆได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

#### ด้านการกำกับดูแล

1. การกำกับดูแลตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษี ใบอนุญาต และรายได้เพื่อให้ปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควบคุมกำกับดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
3. วางแผนประเมินผลและแก้ไขปัญหาขัดข้องในการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้ในหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

#### ด้านการบริการ

1. ให้คำแนะนำ ตอบปัญหา ชี้แจงเกี่ยวกับงานการจัดเก็บรายได้ ที่มีความซับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมา หน่วยงานราชการ เอกชน หรือประชาชนทั่วไป เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญแก่ผู้ที่สนใจ
2. ประสานงานในระดับกองหรือหน่วยงานที่สูงกว่า หน่วยงานราชการ และเอกชนหรือประชาชนทั่วไป เพื่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือในการจัดเก็บรายได้ และแลกเปลี่ยนความรู้ความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของหน่วยงาน

เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ ระดับอาวุโส

หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก

ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างาน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโดยต้องกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของผู้ร่วมปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานการจัดเก็บรายได้ค่อนข้างยากมาก มีงานในความรับผิดชอบที่หลากหลาย ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาในการที่ค่อนข้างยากมาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย หรือ ปฏิบัติงานในฐานะผู้ที่มีประสบการณ์ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานด้านการเก็บรายได้ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาในงานที่ค่อนข้างยากมากและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆดังนี้

#### ด้านการปฏิบัติการ

1. ควบคุม ตรวจสอบความถูกต้องของรายการที่แจ้งในการจัดเก็บภาษี โบนัส ภาษี หรือรายได้ต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้จัดเก็บรายได้เป็นไปอย่างครบถ้วนและถูกต้อง

2. กำกับ ดูแล ติดตาม การเร่งรัดการจัดเก็บภาษี ใบอนุญาต และรายได้ต่างๆที่ค้างชำระ เพื่อให้การดำเนินการถูกต้องเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสามารถจัดเก็บได้อย่างครบถ้วน
3. กำกับ ดูแล ตรวจสอบการรับเงิน เก็บรักษา นำส่งเงิน และถอดใบเสร็จในการจัดเก็บรายได้ เพื่อให้เกิดการดำเนินการถูกต้อง และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ คำสั่ง
4. ควบคุม และดูแลการจัดเก็บข้อมูล สถิติ เอกสาร ใบสำคัญ และรายงานทางการจัดเก็บรายได้ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการค้นหา และเป็นหลักฐานสำคัญในการอ้างอิงการดำเนินการต่างๆ ทั้งการจัดเก็บรายได้
  - 4.1 ควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบการจัดทำบัญชีและทะเบียนการจัดเก็บรายได้ สถิติการจัดเก็บรายได้แต่ละประเภท รวมถึงจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง
  - 4.2 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลใหม่ๆ เกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษี ใบอนุญาต หรือรายได้อื่นๆ ที่รับผิดชอบ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
  - 4.3 ศึกษา วิเคราะห์ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับงานด้านการจัดเก็บภาษี ใบอนุญาต และรายได้ต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา
  - 4.4 จัดทำมาตรการ แนวทาง แผนงาน โครงการประชาสัมพันธ์การชำระภาษี ใบอนุญาต และรายได้อื่นๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดเก็บภาษี ใบอนุญาตและรายได้ต่างๆได้ตามเป้าหมายที่กำหนด
  - 4.5 วางแผน การดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดเก็บหลายได้ต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายกฎระเบียบที่กำหนดไว้
  - 4.6 วางแผน ประเมินผลงาน ด้านการจัดเก็บรายได้เพื่อให้มีงานมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์

#### ด้านการกำกับดูแล

1. .กำกับดูแลตรวจสอบเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควบคุมกำกับดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
3. วางแผนประเมินผลและแก้ไขปัญหาขัดข้องในการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้ในหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

#### ด้านการบริการ

1. ให้คำปรึกษาแนะนำตอบปัญหาชี้แจงเกี่ยวกับงานการจัดเก็บรายได้ที่มีความซับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมาหน่วยงานราชการเอกชนหรือประชาชนทั่วไปเพื่อถ่ายทอดความรู้ความชำนาญให้แก่ผู้สนใจ
2. ให้คำปรึกษาแนะนำตอบข้อหารือตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการเสียภาษี ใบอนุญาต ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและให้เกิดความเข้าใจในการชำระภาษีและ ใบอนุญาต
3. ประสานงานในระดับกองหรือหน่วยงานที่สูงกว่าและหน่วยงานราชการเอกชนหรือประชาชนทั่วไปเพื่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือในงานจัดเก็บรายได้และแลกเปลี่ยนความรู้ความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของหน่วยงานและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

### 3. ฐานภาษีและอัตราภาษีท้องถิ่น

1. การคำนวณอัตราภาษีบำรุงท้องที่
 

คำนวณจากราคาปานกลางของที่ดินที่คณะกรรมการการตีราคาปานกลางที่ดินกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีคูณกับเนื้อที่อัตราภาษี

เนื้อที่ดิน (ไร่) = เนื้อที่ถือครอง - เนื้อที่เกณฑ์ลดหย่อน

ค่าภาษีต่อไร่ = ตามบัญชีอัตราภาษี ฯ ท้าย พ.ร.บ.

(การชำระภาษีบำรุงท้องที่ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีนำเงินมาชำระภาษีในเดือนเมษายนของทุกปี)

### เงินเพิ่ม

ให้เจ้าของที่ดิน เสียเงินเพิ่มนอกจากเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ในกรณีและอัตราที่

1. ไม่ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่เว้นแต่กรณีที่เจ้าของที่ดินได้ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินก่อนที่เจ้าพนักงานประเมินจะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเว้นนั้นให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 5 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่
2. ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินโดยไม่ถูกต้องทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ลดน้อยลงให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของภาษีบำรุงท้องที่ที่ประเมินเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีที่เจ้าหน้าที่ได้พนักงานมาขอแก้ไขแบบแสดงรายการที่ดินให้ถูกต้องก่อนที่เจ้าพนักงานประเมินแจ้งการประเมิน
3. ชี้แจงจำนวนเนื้อที่ดินไม่ถูกต้องต่อพนักงานสำรวจโดยทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ลดน้อยลงให้เสียเงินเพิ่มอีกหนึ่งเท่าของภาษีบำรุงท้องที่ที่ประเมินเพิ่มเติม ที่ไม่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 24 ต่อปี ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่เชื่อกของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือนทั้งนี้ไม่ให้นำเงินเพิ่มเติม

### อุทธรณ์

เจ้าของที่ดินผู้ใดได้รับการการประเมินภาษีบำรุงท้องที่แล้วเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้องมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดโดยยื่นอุทธรณ์ แก่เจ้าพนักงานประเมินตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งการประเมินเมื่อเจ้าพนักงานประเมินได้รับอุทธรณ์แล้วให้เสนออุทธรณ์นั้นตามลำดับจนถึงผู้ว่าราชการจังหวัดท่านอุทธรณ์ ไม่เป็นการทุเลาการเสียภาษีบำรุงท้องที่เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากว่าราชการจังหวัดให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาของศาล

### บทกำหนดโทษ

- ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือโดยจงใจแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้ถ้อยคำเท็จการตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จหรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดง เพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีบำรุงท้องที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดจงใจไม่มาหรือไม่ยอมชี้เขตไม่ยอมแจ้งจำนวนเนื้อที่ดินต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
- ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ถ้านายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกให้มีอำนาจเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่ในอำเภอหรือนายกเทศมนตรีกำหนดภายใน 30 วัน คดีนั้นจะเป็นอันเสร็จเด็ดขาด ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ดำเนินคดีต่อไป
- เงินค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆแล้วแต่ความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด (พระราชบัญญัติบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508)

## 2. การคำนวณอัตราภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ภาษีโรงเรือนและที่ดินคิดค่ารายปีของทรัพย์สินในอัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี เช่น บ้านให้เช่าในอัตราค่าเช่าเดือนละ 1,000 บาท คิดค่ารายปีได้ 12,000 ( $1,000 \times 12$  เดือน) ค่าภาษีจะเท่ากับ 1,500 บาท

### ค่าภาษี

1. ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามค่ารายปี
2. อัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี ค่าภาษี = ค่ารายปี  $\times$  12.5%

### กำหนดการชำระค่าภาษี

เมื่อเจ้าของทรัพย์สิน ได้รับแจ้งรายการประเมิน (ภ.ร.ด.8 ) แล้วต้องไปชำระค่าภาษีภายใน 30 วัน นับจากวันถัดจากที่ได้รับแจ้งการประเมิน มิฉะนั้นจะต้องเสียภาษีเพิ่ม ดังนี้

1. ถ้าชำระไม่เกิน 1 เดือน นับแต่วันที่พ้นกำหนดให้เพิ่มร้อยละ 2.5 ของค่าภาษีค้าง
2. ถ้าเกิน 1 เดือน แต่ไม่เกิน 2 เดือน นับแต่วันที่พ้นกำหนดให้เพิ่มร้อยละ 5 ของค่าภาษีค้าง
3. ถ้าเกิน 2 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่พ้นกำหนดให้เพิ่มร้อยละ 7.5 ของค่าภาษีค้าง
4. ถ้าเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 4 เดือน นับแต่วันที่พ้นกำหนดให้เพิ่มร้อยละ 10 ของค่าภาษีค้าง

5. ถ้าผ่อนชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินต้องมีเงินค่าภาษีจะขอผ่อนผันตั้งแต่ 9,000 บาทขึ้นไป ภายในกำหนด 30 วันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน โดยแบ่งออกเป็น 3 งวด เท่า ๆ กัน (งวดละ 30 วัน)

ถ้าไม่ชำระภาษีและเงินเพิ่มภายใน 4 เดือน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ ยึดอายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินผู้ซึ่งค้างชำระภาษีเพื่อนำเงินมาชำระค่าภาษีเงินเพิ่ม ใบอนุญาต ค่าใช้จ่าย โดยมีต้องขอให้ศาลสั่งหรือออกหมายยึด

บทกำหนดโทษ

- กรณีไม่ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษีภายในกำหนด (มกราคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี) ต้องเสียค่าปรับไม่เกิน 200 บาท
- กรณีผู้รับประเมินไม่ชำระภาษีภายใน 30 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งประเมินค่า

ภาษีจะต้องเสียเงินเพิ่ม ดังนี้

- ถ้าค้างชำระไม่เกิน 1 เดือน จะต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 2.50
  - ถ้าค้างชำระเงิน 2 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน จะต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 5
  - ถ้าค้างชำระเงิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 4 เดือน จะต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 7.5
  - ถ้าค้างชำระเกิน 4 เดือน จะต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 10
- (พระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475)

### 3. การคำนวณอัตราค่าภาษีป้าย

ป้ายประเภทที่ 1 หมายถึง ป้ายที่มีอักษรไทยล้วนคิดอัตรา 3 บาทต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

ป้ายประเภทที่ 2 หมายถึง ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศหรือปนกับภาพและเครื่องหมายอื่นคิดในอัตรา 20 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

ป้ายประเภทที่ 3 (ก) หมายถึง ป้ายที่ไม่มีอักษรไทยไม่ว่าจะมีภาพหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือไม่ คิดในอัตรา 40 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

ป้ายประเภทที่ 4(ข) หมายถึง ป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมด อยู่ใต้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ คิดในอัตรา 40 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

## เงินเพิ่ม

ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายเสียเงินเพิ่มนอกจากเงินที่ต้องเสียภาษีป้ายในกรณีและอัตราดังนี้ ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสิบของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย เว้นแต่กรณีที่เจ้าของป้ายได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเว้นนั้นให้เสียเงินเพิ่มร้อยละห้าของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายโดยไม่ถูกต้อง ทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษีป้ายลดน้อยลง ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสิบของภาษีป้ายที่ประเมินเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีที่เจ้าของป้ายได้มาขอแก้ไขแบบแสดงรายการภาษีป้ายให้ถูกต้องก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมิน ไม่ชำระภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือนทั้งนี้ ไม่ให้นำเงินเพิ่มตาม และมาคำนวณเป็นเงินเพิ่มตามอนุมาตรานี้ด้วย

## การอุทธรณ์

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษีป้ายแล้วเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้อง มีสิทธิอุทธรณ์การประเมินต่อผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายอาจมีหนังสือเรียกผู้อุทธรณ์มาให้ถ้อยคำเพิ่มเติมหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

กรณีที่มิคำวินิจฉัยอุทธรณ์ถึงที่สุดให้คืนเงินค่าภาษีป้ายให้แก่ผู้อุทธรณ์ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็วเพื่อมาขอรับเงินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง

## บทกำหนดโทษ

ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยจงใจแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้ถ้อยคำเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีป้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510)

#### 4. อัตราใบอนุญาต

ข้อ 1 ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต ดังนี้

|                                   |        |    |     |
|-----------------------------------|--------|----|-----|
| 1. ใบอนุญาตก่อสร้าง               | ฉบับละ | 20 | บาท |
| 2. ใบอนุญาตดัดแปลง                | ฉบับละ | 10 | บาท |
| 3. ใบอนุญาตรื้อถอน                | ฉบับละ | 10 | บาท |
| 4. ใบอนุญาตเคลื่อนย้าย            | ฉบับละ | 10 | บาท |
| 5. ใบอนุญาตเปลี่ยนการใช้          | ฉบับละ | 20 | บาท |
| 6. ใบรับรอง                       | ฉบับละ | 10 | บาท |
| 7. ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง | ฉบับละ | 5  | บาท |

ข้อ 2 ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต ดังนี้

|                        |        |    |     |
|------------------------|--------|----|-----|
| 1. ใบอนุญาตก่อสร้าง    | ฉบับละ | 20 | บาท |
| 2. ใบอนุญาตดัดแปลง     | ฉบับละ | 10 | บาท |
| 3. ใบอนุญาตรื้อถอน     | ฉบับละ | 10 | บาท |
| 4. ใบอนุญาตเคลื่อนย้าย | ฉบับละ | 10 | บาท |

ข้อ 3 ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้าง หรือดัดแปลงอาคารสำหรับการก่อสร้างหรือสำหรับส่วนที่มีการดัดแปลง ดังนี้

1. อาคารซึ่งสูงไม่เกินสองชั้นหรือสูงไม่เกินสิบสองเมตร ให้คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ 0.50 บาท
2. อาคารซึ่งสูงเกินสองชั้นแต่ไม่เกินสามชั้น หรือสูงเกินสิบสองเมตร แต่ไม่เกินสิบห้าเมตร ให้คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ 2 บาท
3. อาคารซึ่งสูงเกินสามชั้นหรือสูงเกินสิบห้าเมตร ให้คิดตามพื้นที่ของอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ 4 บาท
4. อาคารประเภทซึ่งจะต้องมีพื้นรับน้ำหนักบรรทุกทุกชั้นใดชั้นหนึ่งเกินห้าร้อยกิโลกรัมต่อหนึ่งตารางเมตร ให้คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ 4 บาท
5. พื้นหรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กั๊บลร และทางเข้าออกของรถ สำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8(9) ให้คิดตามพื้นที่ของที่จอดรถ ที่กั๊บลร และทางเข้าออกของรถรวมกันตารางเมตรละ 0.50 บาท

ในกรณีที่พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กั๊บลร และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนด อยู่ในอาคารหรือชั้นหนึ่งชั้นใดของอาคาร ไม่ต้องคิดค่าธรรมเนียม

6. ป้าย ให้คิดตามพื้นที่ของป้าย โดยเอาส่วนกว้างที่สุดคูณด้วยส่วนยาวที่สุดตารางเมตรละ 4 บาท
7. อาคารประเภทซึ่งต้องวัดความยาว เช่น เชื้อน ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้วหรือกำแพง รวมทั้งประตูรั้วหรือกำแพง ให้คิดตามความยาว เมตรละ 1 บาท

ในการคิดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลน เศษของตารางเมตรหรือเมตร ตั้งแต่กึ่งหนึ่งขึ้นไปให้ถือเป็นหน่วยเต็ม ถ้าต่ำกว่ากึ่งหนึ่งให้ปัดทิ้งในการคิดความสูงของอาคารเป็นชั้น ให้นับจำนวนชั้นของพื้นอาคารที่บุคคลเข้าใช้สอยได้ยกเว้นพื้นชั้นลอย ในการคิดความสูงของอาคารเป็นเมตร ให้วัดจากระดับพื้นดินถึงหลังคา หรือส่วนของอาคารที่สูงที่สุด ในกรณีที่อาคารมีพื้นชั้นลอย ให้คิดพื้นชั้นลอยเป็นพื้นที่ของพื้นอาคาร ในการคิดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนด้วย

ข้อ 4 ให้อาคารดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตตามข้อ 1 การต่ออายุใบอนุญาตตามข้อ 2 และการตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารตามข้อ 3

1. อาคารของกระทรวง ทบวง กรม ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์
2. อาคารของราชการส่วนท้องถิ่น ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์
3. อาคารขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่ใช้ในกิจการขององค์การหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์
4. โบราณสถาน วัด หรืออาคารต่างๆที่ใช้เพื่อการศึกษา ซึ่งมีกฎหมายควบคุมการก่อสร้างไว้แล้วโดยเฉพาะ
5. อาคารที่ทำการขององค์การระหว่างประเทศ หรืออาคารที่ทำการของหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ
6. อาคารที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศ
7. อาคารชั่วคราวเพื่อใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารถาวร ซึ่งสูงไม่เกินสองชั้นหรือสูงไม่เกินเก้าเมตร และมีกำหนดเวลารื้อถอน
8. อาคารเพื่อใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราวซึ่งสูงไม่เกินสองชั้นหรือสูงไม่เกินเก้าเมตรและไม่ใช่อาคารสาธารณะ อาคารพิเศษ หรืออาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา 32 และมีกำหนดเวลารื้อถอน(กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522)

## การอุทธรณ์

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งในเรื่องการไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีคำสั่งตาม ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งการอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ชั่วคราว

## บทกำหนดโทษ

- ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ในกรณีที่เกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อหรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีกรมอนามัยโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตาม หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ซึ่งมีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท
- ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา 20(5) มาตรา 32(2) มาตรา 35(1) หรือ (4) หรือมาตรา 40(2) หรือ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ นอกจากที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งหรือในมาตรา 37 หรือมาตรา 43 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
- ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกในกรณีเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อ หรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

- ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่น ในกรณีเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อ หรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 28ก หน้า 4 วันที่ 27 มิถุนายน 2550)
- มาตรา 76 ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดไว้ในใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท
- ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือข้อกำหนดของท้องถิ่น ที่ออก ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท
- ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก หรือไม่ยอมแจ้งข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535)

#### 4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

##### 4.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

สมบุรณ์ กุลเมืองน้อย (2547) ได้อธิบายว่า ประสิทธิภาพมีความคล้ายประสิทธิผล แต่ประสิทธิผลจะพิจารณาวิธีการ หรือทางเลือกใดๆ ในแง่ความสามารถ และความสำเร็จในการให้เกิดผลลัพธ์ต่างกับประสิทธิภาพเป็นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า หรือทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลสำเร็จตามเป้าหมายของทางเลือกนั้น นอกจากประสิทธิภาพจะประเมินได้จากการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า หรือทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลสำเร็จตามเป้าหมายของวิธีการหรือทางเลือกนั้นแล้ว ประสิทธิภาพจะพิจารณาได้จากปริมาณ หรือคุณภาพของ

ผลผลิต หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว หรือพิจารณาจากปริมาณ หรือคุณภาพของทรัพยากรก็ได้

รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ (2537) สรุปความหมายของประสิทธิภาพว่าเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตจริงที่ได้ผ่านกระบวนการบริหาร อาจเป็นสินค้า หรือบริการเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้า หรือทรัพยากรการบริหาร หากปัจจัยนำเข้ามีน้อยกว่าผลผลิตที่ได้ แสดงว่ามีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรในการบริหาร

ปีเตอร์สัน (Peterson, 1953 อ้างถึงใน ควรคิด ชโลธรรังสี, 2542) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านธุรกิจในความหมายอย่างแคบ ว่าหมายถึง การลดต้นทุนในการผลิต และในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง คุณภาพของการมีประสิทธิผลและความสามารถในการผลิต การดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่จะถือว่ามีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อสามารถผลิตสินค้าหรือบริการ ปริมาณและคุณภาพที่ต้องการในที่เหมาะสมและต้นทุนน้อยที่สุด ประสิทธิภาพทางด้านธุรกิจมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ ต้นทุน คุณภาพ ปริมาณ และวิธีการในการผลิต ขณะเดียวกัน มิลเลท (Millet, 1954) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวลมนุษยและได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้นด้วย ส่วน ซีมอน (Simon, 1960 อ้างถึงใน ควรคิด ชโลธรรังสี, 2542) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้คล้ายคลึงกับมิลเลท (Millet) กล่าวคือ ถ้าพิจารณาว่างานใดจะมีประสิทธิภาพสูงสุคนั้นให้จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (Output) ที่ได้รับ สามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

|   |   |              |                                |
|---|---|--------------|--------------------------------|
| E | = | (O-I) + S    |                                |
| E | = | Efficiency   | คือ ประสิทธิภาพของงาน          |
| O | = | Output       | คือ ผลผลิต                     |
| I | = | Input        | คือ ปัจจัยนำเข้า               |
| S | = | Satisfaction | คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ |

ได้พูดถึงประสิทธิภาพของบุคคลว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่ทุ่มเทและลงทุนให้กับงานซึ่งประสิทธิภาพในการทำงานนั้น มองจากแง่ของการทำงานของแต่ละบุคคล โดยพิจารณาเปรียบเทียบสิ่งที่ให้กับงาน เช่น ความพยายาม กำลังงานกับผลลัพธ์ที่ได้รับจากงานนั้นๆ ไรท์ และสมิท (Ryan & Smith, 1954)

ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้คล้ายคลึงกับการบริหารงานด้านธุรกิจ แต่เป็นการบริหารงานในระบบราชการและบวกกับความพึงพอใจไว้ด้วย กล่าวคือ ประสิทธิภาพเป็นแนวคิดหรือความมุ่งมาดปรารถนาในการบริหารในระบอบประชาธิปไตย ในอันที่จะให้บริหารราชการให้ผลสูงสุด คู่กับการที่ได้ใช้จ่ายเงินภาษีอากรในการบริหารประเทศ และจะต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชน (ชูป กาญจนประกร 2509)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2542 อ้างถึงใน พัทรินทร์ ไชยวรินทร์กุล, 2551) ให้ความหมายประสิทธิภาพ ว่าหมายถึง การผลิตสินค้า หรือบริการให้ได้มากที่สุด โดยพิจารณาจากต้นทุน หรือปัจจัยนำเข้าที่น้อยที่สุด ประหยัดเวลามากที่สุด โดยพิจารณาถึงความพยายาม ความพร้อม ความสามารถ ความคล่องในการปฏิบัติ เทียบกับผลที่ได้ คือ บรรลุลักษณะประสงค์ และความพอใจของผู้รับบริการ

ได้ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จ ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงปัจจัยนำเข้าหรือความพึงพอใจฟรี แก้วเจริญ (และจิตยา สุวรรณขุ 2510)

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในความหมายเชิงสังคมศาสตร์นั้น หมายถึง ปัจจัยนำเข้าที่พิจารณาถึงความพยายาม ความพร้อม ความสามารถ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติ โดยเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับ คือ ความพึงพอใจ ของผู้บริหาร หรือการบรรลุลักษณะประสงค์ที่ตั้งไว้ (รพี แก้วเจริญ และจิตยา สุวรรณขุ 2510)

ได้เสนอแบบจำลองเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กร โดยกล่าวว่าประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากจะพิจารณาถึงทรัพยากร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยนำเข้าและผลผลิตขององค์กร ในฐานะที่เป็นองค์กรในระบบเปิด ยังมีปัจจัยอื่นประกอบอีก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้โสฬส (ปัญจะ วิสุทธิ์, 2541 )

1. หากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรมีความซับซ้อน หรือมีความแน่นอน มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติในการทำงานขององค์กรอย่างละเอียดถี่ถ้วน แน่ชัด จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กรมากกว่าองค์กรที่มีสภาพแวดล้อมการทำงานยุ่งยากซับซ้อนสูง
2. การกำหนดระเบียบที่ชัดเจน เพื่อเพิ่มผลการทำงานที่มองเห็นได้ ทำให้ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นด้วย
3. ผลการทำงานที่มองเห็นได้สัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพ

4. หากพิจารณาควบคู่กันจะปรากฏว่า การกำหนดระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจนและผลการทำงานที่มองเห็นได้มีความสัมพันธ์มากขึ้นต่อประสิทธิภาพมากกว่าตัวแปรแต่ละตัวตามลำพัง
5. ได้อธิบายถึงปัจจัย 7 ประการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในองค์การ คือ
  1. กลยุทธ์ (Strategy) คือ กลยุทธ์เกี่ยวกับการกำหนดภารกิจ การพิจารณาจุดอ่อน จุดแข็งภายในองค์การ โอกาสและอุปสรรคภายนอก
  2. โครงสร้าง (Structures) คือ โครงสร้างขององค์การที่เหมาะสมจะช่วยให้การปฏิบัติงาน
  3. ระบบ (Systems) คือ ระบบขององค์การที่จะบรรลุเป้าหมาย
  4. แบบ (Styles) คือ แบบของการบริหารเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ
  5. บุคลากร (Staff) คือ ผู้ร่วมองค์การ
  6. ความสามารถ (Skill) คือ ทักษะ
  7. ค่านิยม (Shared Values) คือ ค่านิยมร่วมของคนในองค์การ
  8. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานที่สำคัญหรือหลักการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เช่น เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการทำให้ประสิทธิภาพในหนังสือ “The Twelve Principles of Efficiency” ซึ่งได้รับการยกย่องและกล่าวขวัญกันมาก หลัก 12 ประการมีดังนี้ คือ แนวคิดของ ฮาร์ริง (Harrington) อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2521)
    1. ทำความเข้าใจและกำหนดแนวความคิดในการทำงานให้กระจ่าง
    2. ใช้หลักสามัญสำนึกในการพิจารณาความน่าจะเป็นไปได้ของงาน
    3. คำปรึกษาแนะนำต้องสมบูรณ์และถูกต้อง
    4. รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน
    5. ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม
    6. การทำงานต้องเชื่อถือได้เร็ว มีคุณภาพและมีการลงทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน
    7. งานควรมีลักษณะแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง
    8. งานสำเร็จทันเวลา
    9. ผลงานได้มาตรฐาน
    10. การดำเนินงานสามารถยึดเป็นมาตรฐานได้
    11. กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกสอนงานได้
    12. ให้บำเหน็จรางวัล

มีแนวคิดที่ว่าทีมงานหรือกลุ่มทำงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อกันในหมู่สมาชิก และผู้ที่เป็หน้าหัวหน้าต้องตระหนักว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากสภาพแวดล้อม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นทีมงานที่มีประสิทธิภาพต้องมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2544) ความรับผิดชอบ และความผูกพัน โดยความผูกพันต่อองค์การเป็นความผูกพันใน 3 ลักษณะ คือ

- (1) ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงความเป็นสมาชิกในองค์การ (2) มีความตั้งใจ และความพร้อมที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อองค์การ (3) มีความเชื่อและยอมรับในคุณค่าและเป้าหมายขององค์การ
1. ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เนื่องจากบุคคลเกิดความารู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีคุณค่า และมีการแลกเปลี่ยนความคิดแบบริเริ่มสร้างสรรค์กับความก้าวหน้าให้องค์การ
2. ความจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ ความสามารถของสมาชิกให้สมาชิกมีความรู้ และความชำนาญงาน ตลอดจนเทคนิคการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับทีมงาน รวมทั้งการมีที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่สาม ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมข้อมูล เพื่อพัฒนาการทำงาน ให้ข่าวสารย้อนกลับ แก้ไข ปัญหา ความขัดแย้ง และการไกล่เกลี่ย

จากแนวคิดต่างๆ สรุปว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การประเมินผลต่อระบบงานภายในของหน่วยงาน โครงการ นโยบายต่างๆ ว่ามีการปฏิบัติงาน และใช้ทรัพยากรเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ หรือเร็วกว่าที่กำหนด และใช้ทรัพยากรน้อยกว่าที่กำหนด ก็ถือว่าการปฏิบัติงานในองค์การนั้นมีประสิทธิภาพ หากถ้าไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ และต้องปฏิบัติงานนานขึ้น หรือสูญเสียทรัพยากรมากขึ้น ก็ถือว่าองค์กรนั้นไร้ซึ่งประสิทธิภาพ

## 5. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างประชาธิปไตยพัฒนาการจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน จากนั้นจึงจะพัฒนาไปถึงระดับประเทศ ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญ ในการระดับชาติเพราะจะทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในวงกว้างซึ่งในที่สุดแล้วจะนำไปสู่ความเข้าใจ การเมืองระดับชาติ โดยง่ายผู้เขียนได้รวบรวมเนื้อหาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้

### 5.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

คือ หน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้มีผู้ให้ความหมาย หรือคำนิยามไว้มากมายซึ่งส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้น ต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะมีต่างกันบ้างก็สำนวน และรายละเอียดซึ่งสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

ดเนียล วิท. (Daniel Wit) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้อำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเป็นบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway) (1951 : 101-103) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

โจน เจ. คลาร์ก (John J. Clarke) (1957 : 87-89) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการ ปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะ และหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้นี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮร์ริส จี. มอนตากู (Haris G. Montagu) (1984 : 574) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจาก การควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

อีไมล์ เจ. ซัดดี (Emile J. Sady) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครอง ทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำจากรัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมาย และมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำการกิจการ ในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจจัดเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นก็ได้ (อุทัย หิรัญโต, 2523 : 4)

อุทัย หิรัญโต นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชน ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการ บางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุม ของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น (อุทัย หิรัญโต, 2523 : 2)

## 5.2 องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น

ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ (อุทัย หิรัญโต, 2523 : 22)

สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ

การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการ ปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุม ให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติ กิจการภายใน ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชา ของหน่วยงานทางราชการ

งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขต ที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุง ท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับ ดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระ ในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ได้หมายความว่ามิอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น

### 5.3 ความสำคัญการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐจะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะการปกครอง ท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่ามี ความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ

และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธา เลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด

โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการ ผูกพัน ให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหาร กิจการ ของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงาน ท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความเข้าใจในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะ นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป(ชูศักดิ์ เทียงตรง, 2518 : 6-7)

การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็น การปกครอง อันเกิดจากคำสั่งเบียดเบียน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความ ร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียง ประชาชนด้วยวิถีทาง ประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ให้ประชาชนมีอำนาจ ถอด ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมี ส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน(อนันต์ อนันตกุล, 2521 : 6-7)

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือ การ กระจายอำนาจไปในระดับ ต่ำสุดคือ รากหญ้า ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของ ระบอบประชาธิปไตยมี หลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น (ลิขิต ธีรเวคิน, 2525 : 3)

การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศใน อนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับ เลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมือง ของตน และยังผูกพันทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทาง การเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ, นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วน

แต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ (วิญญู อังคณารักษ์, 2518 : 98)

ปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน ในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเอง ของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกันโดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเองซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงมีเช่นนั้นแล้ว การพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นยัดใส่ หรือกึ่งหยิบยื่นยัดใส่” เกิดความคาดหวัง ทุกปีจะมี “ลาถลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพา ไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย (ลิขิต ธีรเวคิน, 2528 : 3-4)

## 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ชื่อเรื่อง : ปัญหาการจัดเก็บรายได้ภาษีบำรุงท้องที่ของโครงการบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ไข่มุก พรหมพันธุ์, 2553)  
ผลวิจัย : ปัญหาในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเชียงใหม่ผลการศึกษาพบว่าปัญหาในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ที่มีปัญหามากในเรื่องผู้เสียภาษีไม่เข้าใจกฎระเบียบข้อกฎหมายของพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีการเล่นใหม่จัดเก็บภาษีค้างชำระมีความยุ่งยากและมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในด้านระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่และผลการศึกษาพบว่ามีปัญหาการจัดเก็บ รายได้ภาษีบำรุงท้องที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตองยังมีปัญหาอีกแต่ยังไม่มากนักโดยรวมและเป็นรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้านคือปัญหาด้านสถานที่ให้บริการจัดเก็บบำรุงท้องที่ ปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ และปัญหาด้านบริหารงานจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่
2. ชื่อเรื่อง : การจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง (สุกัญญา สันป่าแก้ว, 2551)

ผลวิจัย : จากการวิจัยปัญหาในการจัดเก็บรายได้ด้านปัจจัยภายในองค์กรคือ กระบวนการจัดเก็บรายได้ไม่มีการออกหนังสือแจ้งผู้เสียภาษีส่งหน้าทุกรายการการจัด เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้จัดได้ไม่เหมาะสมกับจำนวนของ ประชาชน ด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเสียภาษี ไม่มีการประชาสัมพันธ์ระเบียบวิธีปฏิบัติด้านภาษีอากรและไม่มีการจัดอบรมความรู้ด้านภาษีแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

3. ชื่อเรื่อง : สภาพและปัญหาการชำระภาษีอากรของประชาชนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ (ชัยปรมัตต์ อินดี ,2550)

ผลวิจัย : จากการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์มี 4 ด้าน

1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่าสภาพการชำระภาษีของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งที่ต้องนอนในการชำระภาษีเป็นเวลานาน
2. ด้านระบบบริหารการครางพบว่าสภาพชำระภาษีของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะว่าเทศบาลไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาชำระภาษีอย่างทั่วถึง
3. จิตสำนึกของประชาชนในการชำระภาษีพบว่าสภาพการชำระภาษีของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมองว่าหลังจากมาชำระแล้วไม่มีความสำคัญหรือความจำเป็นต้องบอกต่อเพื่อช่วยเทศบาล
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีพบว่าสภาพการชำระภาษีของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์จากเทศบาลในการนำเงินรายได้ที่จัดเก็บจากภาษีไปพัฒนาท้องถิ่นอย่างไรบ้างประชาชนทราบหรือเข้าใจเพียงเฉพาะช่วงระยะเวลาการชำระภาษีและเกี่ยวกับภาษีที่ตนเองต้องชำระเท่านั้น
4. ชื่อเรื่อง : ปัญหาและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน (สุภาวดี ไร่สอ ,2552)

ผลวิจัย : จากการวิจัยพบว่าปัญหาในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองน่านจังหวัดน่านคือมีสามด้าน ด้านวิธีการ ด้าน

บุคลากรและ ด้านสถานที่ซึ่งวิธีการไม่มีการจัดเป็นระบบบุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถพอในการจัดเก็บภาษีสถานที่ไม่อำนวยความสะดวกการชำระภาษีของประชาชน

5. ชื่อเรื่อง : การศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลเจดีย์หลวง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย (อรรถพล กันทะเนตร ,2553)

ผลวิจัย : จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลเจดีย์หลวงของพนักงานประกอบด้วยการรับรู้ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ความสัมพันธ์ภาษีความรู้เกี่ยวกับภาษีและการสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ในการรับชำระภาษีให้แก่เทศบาลโดยพนักงานมีความเห็นว่ากลับข้อมูลการชำระภาษีนั้นในภาพรวมมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการจัดมากอันดับต้นๆ คือ การจัดส่งหนังสือแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเพื่อยืนยันแบบแสดงรายการชำระภาษีรองลงมาคือการแจ้งประชาสัมพันธ์สำหรับภาษีความเสี่ยงตามสายหมู่บ้านเป็นประจักษ์ก่อนมีการจัดเก็บภาษี

## 7. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับ ทศนคติและพฤติกรรม ทั้งนี้ นักวิจัยและนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

ความสัมพันธ์ ซึ่งจะอธิบายถึงองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน คือ องค์ประกอบด้านความถูกต้องครบถ้วน เป็นการจัดเก็บรายได้ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดมีองค์ประกอบด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย เป็น ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีโดยยึดหลักประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดเก็บภาษี เป็น การจัดเก็บภาษีได้ตรงตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด

ความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างความพอใจในงาน และผลการปฏิบัติงานไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยที่เราให้ความสนใจปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น ความพอใจในงานสัมพันธ์ในทางลบต่อตัวผันแปร เช่น การละเลยหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ของบุคลากรที่ละทิ้งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน พบว่างานนั้นงานนั้นอาจจะไม่ตอบสนองความต้องการ ได้ข้อสรุปว่าไม่มีความสัมพันธ์ที่แน่ชัดระหว่างความพอใจในการปฏิบัติงานและผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานจะได้รับผลกระทบกระเทือนทางอ้อมจากการละเว้นการปฏิบัติงาน (ศิริรินทร์ ซึ่งสุนทร 2542 : 34)

กล่าวว่า การอำนวยการ คือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่ปฏิบัติงาน โดยประสานงานที่ดี และจูงใจให้ทุกคนปฏิบัติตามบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานการพูดคุยระหว่างกันได้แบบเป็นกันเองมีความยืดหยุ่น มีความเข้าใจ การรับรู้ถึงปัญหา (koontz and denell. 1982:532)

สรุปแนวคิดความสัมพันธ์ มีความเกี่ยวข้องกัน และประกอบไปด้วยปัจจัยหลายๆด้าน ที่ต้องมีความสัมพันธ์กัน เช่น กฎหมาย นโยบาย ประสิทธิภาพ ตำแหน่งงาน เงินเดือนประจำต่อเดือน และประสิทธิภาพการทำงาน จ ด้านนโยบายและการบริหารงานจัดการมีความสัมพันธ์กันกับปัจจัยทางด้านการปฏิบัติงาน สวัสดิการ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน